

Öğrenci: (Jennifer Yum)

Amitov Ghosh Oxford'da doktora yoluna baş koyduğunda Mısır'da bir kırsal alanda bu işe son vereceğini tahmin etmedi. Nedendir bilinmez, Bomma adında bir kölenin ve Ben Yiju adındaki sahibinin hikayesini saplantı haline getirdi. Sonra kendini İskenderiye Üniversitesinde Arapçanın farklı diyalektlerini öğrenirken buldu. Tarihçiler Ghosh'un bu kadar anlaşılması güç bir konuyu çalışmasını takdir etmeliler. Özellikle de cesurdu, çünkü başlarda "bu doğru mu" ve "öyleyse bundan bize ne" sorularının cevabı belirsizdi. Genel olarak kitap, bir roman tadında. Ghosh bir detektif gibi okuru her adımda bir ortaçağ esrarının dibine doğru çekiyor. Ghosh'un kitabını okumadan önce tarihi bir hikayenin [tamamen] hayal ürünü olması gerektiğini düşünüyordum. George Orwell bu alanda hedefi belirledi. Sınıftaki diğerleri gibi, bu çalışma nereye oturuyor bilmiyorum. Ama çalışmalarını belirli tarzların içine sokmak neden çok önemli olsun ki? "In An Antique Land" güncel sosyal yorumu, historiografik anlayışla/sezgiyle birleştiren gerçekten interdisipliner bir çalışma. İlginçtir ki, yazarın en başta gelen görevi olan "Going Back" [Geriye Dönmek] son elli sayfaya kadar başlamıyor. Çalışmasını yönlendiren antropolojik yaklaşım onun işine yarıyor. Clifford Geertz'in "Balinese Cockfight'ında" yaptığım gibi onun meşruluğunu sorgulamadım, kültürel yukardan bakmanın apaçık işaretlerini görmedim. Karşılaştığı Mısırlılara gariplik onlardaymış gibi davranmıyor. Onların toplumunda, Ghosh anormal. (Ayrıca antropolojinin Batılı ve Amerikalı olmayan biri tarafından yapılması umut vericiydi.) Birkaç yerde ölü yakma fikrine insanların tepkisinin şoke olmak olduğunu, veya insanların, Hintlilerin neden ineklere taptığını bilmek istediklerini belirtiyor. Sadece gezginlerin gözünden yazılmış tipik gezgin hikayelerinin aksine, Ghosh günlük hayatı olduğu gibi sunmaya çalışıyor. Okur yabancı bir iklimde olmakla gelen düş kırıklığını şu satırdan çıkarabiliyor: "...Latifa'da veya Nashamy'de birinin, benim yaptığım işe soyunması ilk kez şöyle oldu, biri benim hayal dünyama girip, benim durumuma, bana gözüktüğü yerden bakmaya çalıştı" (152). Genelde Hintli kimliği elit bir bilim adamı kimliğinden her zaman önde geldi. İnsanlar onun kültürünün tuhafliklarına, onun bu insanların kültüründeki tuhafliklara şaşırıldığı gibi şaşıyorlardı. Bir köy esnafı sordu: "Bu diller (İngilizce) kime lazım? Dünyadaki en kolay diller. Herkes yazabilir onları." Sonra ineklere taptığı için ona barbar demeye başlar. En sonunda bile, köylüler neden böyle bir proje yaptığını anlamıyorlar: "Ama sen Yahudi veya İsraili değilsin, Sen Hintlisin. Burada Mısır'da, Yahudi olan mukaddes bir adamın mezarıyla ne bağı var" (339)? Ghosh'un kölelik ve Avrupa-öncesi Hint okyanusu ticareti ile ilgili tartışması oldukça düşündürücüydü çünkü gözlemlerini kültür ve bağlama dayandırdı. Burada

Darnton ve Kuhn'un, okurlarını, önce olayların ortaya çıktığı durumları öğrenmeleri için dürten yankılarını duyabiliyoruz. Ghosh önce Avrupalı kölelik ve kölelik arasındaki farkın altını, Bomma'ya gözüktüğü gibi çiziyor: "Ortaçağ'da kölelik anlayışı, günümüzdeki anlayışları birbirine karıştırıyor/bozuyor" (259). Okur anlamak zorunda ki "onların şiirlerinde, mükemmel özgürlüğün paradoksal vücut bulması kölelikti; [kölelik] ilişki kavramını, insan bağlarını, ve bunları aşma olasılığını gösteren simge/resim" (261). Bu anlarda Ghosh'un kelime kullanımını sanki geçmişe, Batı'nın gelişinden önceki zamana bir derece de olsa özlem duyduğunu akla getiriyor. Avrupalıların gelmesiyle yok edilen Hint okyanusu ticaretinin devam eden dinamikleri hakkında yazıyor. Sistemin çok büyük bir kısmının yok edilmesi, tarihçilerin, sistemin en parlak dönemindeki insan unsurunun [agency] izlerini arama cesaretini kırmamalı: "Okyanus ticaretinin barışçı geleneklerinin, sessiz ve derdini anlatamayan bir biçimde, kültürel bir seçimin ürünü olmuş olabileceği olasılığına imkan tanımaya değer" (287). Antropoloji ve mikrotarih bazı yönlerden aynı vizyonu paylaşıyor olabilirler. İkisi de kültüre bağlı açıklamalarla zenginleşiyorlar. İkisi de zamanın kültürü etkileme biçimlerini arıyorlar. Kitapta zaman nosyonundan birçok defa bahsedildi. Köylerden birinde yaşayanlar hakkında merak uyandıran bir gözlem yapıyor, "kafalarında bir 'Gelişim' merdiveni kurmuşlar... günlük hayatlarındaki nesnelere ilişkileri, hiçbir zaman çamur duvarlı evlerin olmadığı başka yerler, başka ülkeler olduğu bilgisinden korunmuş/masum değildi" (200-101). Sonunda, "tarihi bir medeniyete" ait olmak ne demektir diye soruyor (201). Aslında hiçbir medeniyet dış dünyadan etkilenmemiş olamaz. Medeniyetlerin tarihini, saf ve bağımsız varlıklar olarak çalışmak zor. Ayrıca, tarihin insan manipülasyonu karşısında korunmasız olduğunu fark ettim. Tarih, tarihçiler onu nasıl yaparsa odur; ilk elden kaynakları korumanın gereği burada. Geniza'nın Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra bütün dokümanlarının boşaltılması Masr için çok talihsiz, çünkü "onların kaldırılması, geçmişin sadece belirli bir hayalini doğruladı" (95). Kitapta daha sonra, Mangalore'de, politik geçiş döneminde geçmişin kaydını tutmayı ihmal etmiş bir Hint tapınağından bahsediyor. İnsanlar, çareyi, onun tarihini doğruluk/kesinlik için çalışmayı bırakıp, "geçmişin yerine koymak için bir Tarih icat etmekte" (273) buldular. Tarihle hayal ürünü roman arasındaki fark nedir? Hayal ürünü romanı birçokları "eğlence" kategorisine sokar; tarihi de "akademik", yani sıkıcı kategorisine. Ghosh tarihi bir konuyu, roman yazma stiliyle yazarak ikisini karıştırıyor. Ayrıca, geçmişteki ve şimdiki Mısır toplumunun daha zengin bir portresini çıkarmak için kendi kişisel deneyimlerini kullanıyor, tam "profesyonel" değil, ama yine de sağlam. Maceralarını romantize etme eğilimi mi var sanki? Bazen kitabı bir tarih kitabı olmaktan çok hatıra yazısı gibiydi. B-M-A'dan BMMA'ya oradan da Bamma'ya, en son

da Profesör Rai'ye sorduktan sonra Bomma'ya ulaştığını anlatmak için (246-250) arası sayfaları harcamasını komik buldum. Enerjisi takdire değer ama yardımı profesörden en başından isteyemez miydi?